

राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत सामाजिक विशेष
घटकाकरीता मागील प्रलंबित केंद्र व राज्य
हिश्याचा निधी सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पीय
तरतूदीतून वितरित करणेबाबत..
“लेखाशिर्ष - (२२१० जी५८३)..”

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बियुडी-१३२१/प्र.क्र.१६/आरोग्य-७
१० वा मजला, गो. ते. रुग्णालय संकुल इमारत,
नवीन मंत्रालय, मुंबई - ४००००१.
दिनांक : २४ जून, २०२२

वाचा :-

- (१) शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्रमांक : बियुडी-१३२१/ प्र.क्र. १६/आरोग्य-७,
दिनांक : ३१.०३.२०२२.
- (२) संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक : राआसोम/
एफएमजी/आयुष (SCSP) प्रलंबित/५१६८-५१७५/२०२२-२३, दिनांक : ०८.०४.२०२२.
- (३) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : बीजीटी-२०२२/प्र.क्र.
६६/अर्थसंकल्प (विधयो), दिनांक : ०८.६.२०२२.
- (४) आयुष मंत्रालय, राष्ट्रीय आयुष अभियान, केंद्र शासन, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक : F. No.
S-१६०१२/३/२०२१-NAM, dated : ११.०३.२०२२.

प्रस्तावना:-

संदर्भाधीन क्रमांक (१) च्या शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत सामाजिक विशेष
घटकाकरीता सन २०१९-२० मधील राज्य शासनाच्या प्रलंबित हिश्याचे रुपये ३९.३८ लक्ष (४०%)
इतके अनुदान प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण
अधिकारी म्हणून घोषित करून सन २०२१-२२ मध्ये “२२१० जी५८३” या लेखाशिर्षाखाली वितरीत
करण्यास अनुमती देण्यात आली होती. तथापि, संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान,
मुंबई यांनी संदर्भाधीन पत्र क्रमांक (२) अन्वये अनुदान उपलब्ध होवून बील पोर्टल द्वारे देयक तयार
करेपर्यन्त वेळ संपल्याने विहित वेळेत देयक कोषागारात सादर करता आले नसल्याचे कळविले आहे.
तसेच सन २०२२-२३ मध्ये “२२१० जी५८३” या लेखाशिर्षाखाली राज्य हिस्सा (४०%) या प्रमाणात
मंजूर करण्यात आलेल्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून प्रलंबित असलेले रुपये ३९.३८ लक्ष (अक्षरी रुपये
एकोणचाळीस लक्ष अडतीस हजार फक्त) इतके अनुदान राज्य आरोग्य सोसायटीस वितरीत करण्यास
विनंती केली आहे.

विषयाधीन अनुदान राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत सामाजिक विशेष घटकाकरीता वितरीत करण्याचा प्रस्ताव सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागास सादर करण्यात आला. सदर प्रस्तावावर सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने संदर्भाधीन क्रमांक (३) च्या शासन निर्णयान्वये “२२१० जी५८३” या लेखाशिर्षाखाली सन २०२२-२३ करीता रुपये २००.०० लाख इतकी तरतूद अर्थसंकल्पीत असून, वित्त विभागाने रुपये ३९.३८ लक्ष (अक्षरी रुपये एकोणचाळीस लक्ष अडतीस हजार फक्त) इतका निधी वितरीत करण्यास मान्यता दिली असल्याचे कळविले आहे. राष्ट्रीय आयुष अभियान या योजनेखाली सन २०१९-२० या वर्षातील अखर्चित निधी हा सन २०२२-२३ अर्थसंकल्पीत तरतूदीतून (०१) (०४) राष्ट्रीय आयुष अभियान राज्य हिस्सा (४०%) (कार्यक्रम), लेखाशिर्ष “२२१० जी५८३, ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)” या लेखाशिर्षामधून रुपये ३९.३८ लक्ष (अक्षरी रुपये एकोणचाळीस लक्ष अडतीस हजार फक्त) इतका निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर (BEAMS) वितरीत करण्यास सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने संदर्भाधीन क्रमांक (३) च्या शासन निर्णयान्वये मंजूरी प्रदान केली असल्याने, सदरचे प्रलंबित अनुदान वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय आयुष अभियान योजनेबाबत “२२१० जी५८३” या लेखाशिर्षाखाली सन २०२२-२३ करीता अर्थसंकल्पीत करण्यात आलेल्या रुपये ३९३.८१ लक्ष इतक्या तरतूदीपैकी वित्त विभागाने रुपये २००.०० लाख इतकी तरतूद अर्थसंकल्पीत केली आहे. तदनुषंगाने, रुपये ३९.३८ लक्ष (अक्षरी रुपये एकोणचाळीस लक्ष अडतीस हजार फक्त) इतका निधी वितरीत करण्यास मान्यता दिली आहे. तदनुषंगाने, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी प्रस्तावित केल्याप्रमाणे राष्ट्रीय आयुष अभियान या योजनेखाली सन २०१९-२० या वर्षातील अखर्चित निधी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने सन २०२२-२३ करीता “२२१० जी५८३, ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)” या लेखाशिर्षामधून वितरीत करण्यास मंजूरी प्रदान केली आहे. यास्तव, अर्थसंकल्पीत तरतूदीतून (०१) (०४) राष्ट्रीय आयुष अभियान राज्य हिस्सा (४०%) (कार्यक्रम), लेखाशिर्ष “२२१० जी५८३, ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)” या लेखाशिर्षामधून सन २०२२-२३ करीता रुपये ३९.३८ लक्ष (अक्षरी रुपये एकोणचाळीस लक्ष अडतीस हजार फक्त) वितरीत करण्यात येत असून, त्याबाबतचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे :-

(रुपये लाखात)

वर्ष	मंजूर केंद्र हिस्सा	प्राप्त केन्द्र हिस्सा	शिल्लक केंद्र हिस्सा (२-३)	समरूप राज्य हिस्सा	प्राप्त राज्य हिस्सा	शिल्लक राज्य हिस्सा (५-६)
१	२	३	४	५	६	७
२०१९-२०	६५५.२६	६५५.२६	--	४२६.८४	३९७.४६	३९.३८

वरील तक्त्यात दर्शविण्यात आलेले राज्य हिस्सा रुपये ३९.३८ लक्ष (४०%) इतके अनुदान सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत सामाजिक विशेष घटकाकरीता “२२१० जी५८३” या लेखाशिर्षाखाली वितरीत करण्यात येत आहे. उपरोक्त अनुदान वितरीत करण्यासाठी प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून याद्वारे घोषित करण्यात येत आहे. आहरण व संवितरण अधिकारी यांचेकडून वितरीत करण्यात येणा-या अनुदानाचे देयक कोषागारात सादर करावे, तसेच विहित केलेल्या बाबींवर वितरीत केलेले अनुदान खर्च करण्यासाठी आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राज्य आयुष सोसायटी यांच्याकडे सुपूर्द करावे. यासाठी सहसंचाल (अ. व प्र.), आरोग्य सेवा, मुंबई यांना “नियंत्रण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

०३. केंद्र शासनाच्या आयुष मंत्रालयाने घेतलेल्या निर्णयानुसार, “(०१) (०४) राष्ट्रीय आयुष अभियान राज्य हिस्सा (४०%) (कार्यक्रम)” या लेखाशिर्षाखाली, “२२१० जी ५८३, ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)” या लेखाशिर्षांतर्गत सन २०२२-२३ करीता रुपये ३९.३८ लक्ष (अक्षरी रुपये एकोणचाळीस लक्ष अडतीस हजार फक्त) इतके अर्थसंकल्पीत करण्यात आलेले अनुदान खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून वितरीत करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती :-

- (१) सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर करण्यात आलेला निधी राज्य शासनाच्या तिजोरीतून राज्य आयुष सोसायटीला वर्ग करण्यात आला आहे. तसेच पुनर्जिवित (Re-validation) करण्यात आलेला निधी केंद्र शासनाच्या मंजूर योजनांतर्गत उपयोगात आणला जाणार आहे.
- (२) वित्त मंत्रालय, केंद्र शासन नवी दिल्ली यांच्या कार्यालयीन ज्ञापन क्रमांक : १ (१३) PFMS/FCD/ २०२०, dated २३.०३.२०२१ अन्वये नव्याने दिलेल्या मार्गदर्शनानुसार निधी वितरणाबाबत अंमलबजावणी करण्यात येईल.
- (३) राष्ट्रीय आयुष अभियान ही केंद्र पुरस्कृत अभियान राबवितांना केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार तंतोतंत पालन करण्यात यावे.
- (४) केंद्र शासनाच्या आयुष मंत्रालयाने मंजूर केलेल्या आराखड्यानुसार (SAAP) मागील वर्षाचा निधी वितरीत करण्याबाबत (केंद्र व राज्य हिस्सा) लेखी हमीपत्र केंद्र शासनास सादर करण्यात येईल.
- (५) सन २०१९-२० या वर्षातील रुपये ३९.३८ लक्ष (अक्षरी रुपये एकोणचाळीस लक्ष अडतीस हजार फक्त) इतका अर्खित निधी हा (०१) (०४) राष्ट्रीय आयुष अभियान राज्य हिस्सा (४०%)

(कार्यक्रम), लेखाशिर्ष “२२१० जी५८३, ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)” या लेखाशिर्षाखाली सन २०२२-२३ मध्ये उपलब्ध असलेल्या रुपये २००.०० लाख इतक्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून वितरीत करण्यात येईल.

(६) राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत सामाजिक विशेष घटकाकरीता राज्य हिस्सा (४०%) लेखाशिर्ष “२२१० जी५८३” खाली ३१ सहाय्यक अनुदानातून मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून वितरीत करण्यात येणारे अनुदान हे सामान्य जनतेकरीता आयुष आरोग्य सेवा व शिक्षण उपलब्ध करणे, आयुर्वेदिक, होमिओपॅथिक व युनानी औषधांचा दर्जात वाढ करणे व सातत्यपूर्ण गुणात्मक औषधी वनस्पती पुरवठा करणे इ. घटकांचा प्रयोजनार्थ खर्च करण्यात येईल.

(७) वितरीत करण्यात येणारे अनुदान सशर्त असून वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्रमांक : २०१३/प्र.क्र. ८५/२०१३/अर्थसंकल्प-३, दिनांक : २५ एप्रिल, २०१३ अनुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (UC) सादर केल्यानंतरच राष्ट्रीय आयुष अभियान, मुंबई यांचेकडून पुढील अनुदानची मागणी करण्याबाबतचा प्रस्ताव करण्यात येईल.

०४. सदरहू शासन निर्णय सन २०२२-२३ करीता रुपये २००.०० लाख इतकी तरतूद अर्थसंकल्पीत असून, वित्त विभागाने रुपये ३९.३८ लक्ष (अक्षरी रुपये एकोणचाळीस लक्ष अडतीस हजार फक्त) इतका निधी वितरीत करण्यास दिलेल्या मान्यतेनुसार व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने उक्त निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर (BEAMS) वितरीत करण्यास प्रदान केलेल्या मंजूरीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

०५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात येत असून त्याचा संकेतांक २०२२०६०६१२१३३९५८१७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. ल. लहाने)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति

- (१) आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- (२) अतिरिक्त अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- (३) संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.

- (४) संचालक, आरोग्य सेवा (१)/ (२), मुंबई/पुणे.
- (५) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (खरेदी कक्ष), मुंबई.
- (६) सहाय्यक संचालक, राष्ट्रीय आयुष अभियान, मुंबई.
- (७) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- (८) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- (९) प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा-१/लेखा व अनुज्ञेयता-१), मुंबई.
- (१०) निवडनस्ती (आरोग्य-७), सार्वजनिक आरोग्य विभाग, नवीन मंत्रालय, मुंबई.